

[Type text]

Umsögn Reiðveganeftndar Suðvestursvæðis – „Reiðveganeftnd í Kjalarnesþingi hinu forna“

Í samráðsgátt stjórnvalda eru drög að samgönguáætlunum til næstu 15 ára, annars vegar tillaga til þingsályktunar um samgönguáætlun fyrir árin 2020 – 2024 og hins vegar tillaga til þingsályktunar um samgönguáætlun fyrir árin 2020 – 2034. Í fyrri áætluninni bls. 14 kemur fram að reiðvegafé er óbreytt á árunum 2020 – 2024, 75 m.kr. á ári, eða 375 m.kr. á fimm ára tímabili. Í síðari áætluninni kemur fram á bls. 20 að á tímabilunum 2025 – 2029 og 2030 – 2034 að reiðvegafé er 400 m.kr. hvort tímabil eða 80 m.kr. á ári.

Hestamenn telja ekki nóg lagt í þennan málaflokk hvað varðar uppbyggingu og viðhald reiðvega, sem er undirstaða hestamennsku og hestatengdrar ferðaþjónustu í landinu.

Undanfarin ár hafa umsóknir hestamannafélaganna í reiðvegafé verið á bilinu 280 – 330. m.kr. bæði til nýbygginga og viðhalds eldri reiðvega. Árið 2002 voru 39,9. m.kr. til reiðvega á vegaáætlun, árið 2009 er reiðvegafé orðið 70.0 m.kr. og hafði þá tekið mið af vísitöluhækkunum. Árið 2010 er reiðvegafé skorið niður í 60,0 m.kr. og er óbreytt til 2019 að það hækkaði í 75,0 m.kr. Grunnur byggingavísitölu breytist árið 2010 og er settur á 100, um sl. áramót er grunnurinn orðinn 142,1. Reiðvegafé ætti því að vera 107,6. m.kr. í ár 2019. Það hafa því engar raun hækkningar verið til þessa málaflokks frá árinu 2009, heldur skerðist framlag ríkisins hlutfallslega.

Framlög ríkis og sveitarfélaga undanfarna áratugi hafa ekki verið taldar nægar til að uppfylla fjárþörf til þess málaflokks sem reiðvegir eru.

Hestamenn vekja athygli á þeim gríðarlegu fjármunum sem hestatengd starfsemi er að skapa þjóðarþúinu á ársgrundvelli, sem eftirfarandi dæmi sýna.

1. Árið 2001 voru gjaldeyrstekjur af hestamennsku 7,5 milljarðar kr. samkvæmt könnun Ferðamálaráðs og heimild Hagstofunnar. (Skýrsla Samgönguráðuneytisins; Nefnd um viðbótarfjáröflun til reiðvega febrúar 2003, bls. 5).

Árin 2001 – 2003 sóttu um 280 – 300 þús. erlendir ferðamenn landið heim, um 14% sóttu afþreyingu í íslenska hestinn að sumarlagi og um 8% að vetrarlagi.

Í ár 2019 sóttu rúmlega 2 milljónir erlendra ferðamanna landið heim.

2. Gjaldyrstekjur af útflutningi hrossa nemur á tólf ára tímabili 10,9 milljörðum kr. þ.e. frá 2007 – 2019. Útflutningur hrossa hefur farið jafnt og þétt vaxandi frá árinu 2010 að einu ári undanskyldu. (Grein Magnúsar Heimis Jónssonar í Morgunblaðinu 9. september 2019, byggð á gögnum Matvælastofnunar og viðtali við Gunnar Arnarsson hrossaútflytjanda).
3. Í skýrslu; Hestamennska og hestaferðaþjónusta - ýmsar tölur og gögn 15 apríl 2019 (DRÖG). (Höf. Ingibjörg Sigurðardóttir lektor við ferðamáladeild Háskólans á Hólum). Í kafla um hestatengda ferðaþjónustu kemur m.a. fram eftirfarandi:

[Type text]

Árið 2002 var fjöldi ferðamanna hérlendis 248.580 og var þá áætlað að 41.791 erlendum ferðamaður hefði farið á hestbak meðan á dvölinni stóð. Þar af fóru um 25 þúsund manns á hestbak að sumri (júni – ágúst). Ekki var vitað hvert var hlutfall þeirra sem fóru í hestaleigu og hestaferðir (Ingibjörg Sigurðardóttir, 2004).

Árið 2014 var áætlað að velta hestaleiga og hestaferðafyrirtækja hérlendis væri 2,5-3 milljarðar (Tinna Dögg Kjartansdóttir, 2014). Sé miðað við þær forsendur sem lagðar voru til grundvallar í greiningu Tinnu Daggar **máætla að heildarvelta hestaleiga og hestaferðafyrirtækja hérlendis hafi verið 7-8 milljarðar á árinu 2018.**

1. Í daglegu tali hérlendis er að jafnaði átt við hestaleigur (1 dagur eða minna) eða hestaferðir (meira en 1 dagur) þegar talað er um hestaferðþjónustu. Samt sem áður hefur það verið rökstutt að „hestatengd ferðþjónusta sé hvers kyns þjónusta sem fyrirtæki eða einstaklingar veita ferðamönnum í tengslum við hesta, hvort sem um er að ræða þjónustu sem tengist reiðmönnum, hestinum sjálfum, sögu hans, ímynd, afurðum eða þætti hans í menningar- og atvinnusögu þjóðarinnar“ (Ingibjörg Sigurðardóttir, 2004, bls. 6).
2. **Rétt er að hafa í huga að fjölþætt starfsemi önnur en hestaleigur og hestaferðir geta talist til hestatengdrar ferðþjónustu. Má þar nefna hestatengda viðburði. Þar ber hæst Landsmót hestamanna sem haldið er annað hvert ár og er gestafjöldi 8-10 þús. Um 1/3 gestafjöldans eru erlendir gestir. Varlega áætlað er talið að meðaleyðsla gesta á dag á Landsmóti hestamanna 2016 fyrir utan gistingu hafi verið 30.041 en erlendir gestir eyddu að meðaltali 34.955 ár dag en Íslendingar 26.706 krónum. Varlega áætlað hefur því verið áætlað að efnahagsleg áhrif Landsmóts hestamanna 2016 hafi verið um 160 milljónir króna án afleiddra áhrifa (Heldt, 2017).**
3. Um þessar mundir er erfitt að nálgast nýjustu tölur um hversu hátt hlutfall ferðamanna nýtir ákveðna flokka afþreyingar svo sem hestaferðþjónustu en það er vegna breytinga á skráningu og utanumhaldi um gögn hjá Ferðamálastofu en verið er að flytja helstu gögn inn í svokallað Mælaborð ferðþjónustunnar. Miðað við þær upplýsingar sem nú liggja fyrir má þó gera ráð fyrir að um **287 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið á hestbak árið 2018** meðan á dvöl þeirra stóð hérlendis.

Talið er að um 35 þúsund Íslendingar stunda hestamennsku að staðaldri og að hátt í 300 þúsund erlendir ferðamenn fari hér á hestbak á ári hverju. Hestatengd starfsemi skapar þjóðarbúinu gífurlegar tekjur ár hvert.

Reiðvegafé var 70 m.kr árið 2009. Á þessu ári 75 m.kr og í tillögu til þingsályktunar um samgönguáætlun fyrir árin 2020 – 2024, sem hér er til umsagnar, er gert ráð fyrir að sú fjárhæð verði óbreytt næstu 5 ár.

Árlegar umsóknir hestamannafélagan um reiðvegafé eru 280 til 330 m.kr. Af ofangreindu má ráða að 75 milljónir á ári til reiðvegagerðar á landsvísi er alls ófullnægjandi. Það er sanngjörn krafa að ríkið verji a.m.k. þrefalt hærri fjárhæð í reiðvegafé en nú er gert.

Sæmundur Eiríksson

Formaður Reiðveganeftndar í Kjalaranesþingi hinu forna - suðvestursvæði

Formaður Reiðveganeftndar Hestamannafélagsins Harðar í Mosfellsbæ